PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 27 päivänä maaliskuuta 2014,

valtiontuesta SA.34572 (13/C) (ex 13/NN), jonka Kreikka on myöntänyt Larco General Mining & Metallurgical Company SA -yhtiölle

(tiedoksiannettu numerolla C(2014) 1818)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2014/539/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa ([1]),

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Kreikka on toimeenpannut talouden sopeutusohjelmansa yhteydessä yksityistämisohjelman ([2]). Larco General Mining & Metallurgical Company SA, jäljempänä 'Larco', on määritelty yksityistettäväksi valtion yritykseksi.

(2) Maaliskuussa 2012 Kreikan yksityistämisrahasto (Hellenic Republic Asset Development Fund, jäljempänä 'HRADF') ([3]) ilmoitti komissiolle ehdotuksesta yksityistää Larco. Komissio käynnisti huhtikuussa 2012 oma-aloitteisesti alustavan arvioinnin selvittääkseen, voiko yksityistämishankkeen yhteydessä ilmetä valtiontukeen liittyviä kysymyksiä.

(3) Keskustelujen yhteydessä ja Kreikan viranomaisten kyselylomakkeeseen 16 päivänä maaliskuuta 2012 antamasta vastauksesta kävi ilmi, että Larco oli jo hyötynyt valtion toteuttamista toimenpiteistä. Komissio pyysi lisätietoa sähköpostitse 18 päivänä huhtikuuta 2012, 24 päivänä huhtikuuta 2012, 5 päivänä heinäkuuta 2012, 22 päivänä elokuuta 2012 ja 7 päivänä joulukuuta 2012 sekä kirjeitse 4 päivänä toukokuuta 2012 ja 14 päivänä tammikuuta 2013, ja Kreikan viranomaiset vastasivat pyyntöihin 20 päivänä huhtikuuta 2012, 26 päivänä huhtikuuta 2012, 3 päivänä lokakuuta 2012, 13 päivänä marraskuuta 2012, 15 päivänä marraskuuta 2012, 7 päivänä joulukuuta 2012, 24 päivänä joulukuuta 2012 ja 18 päivänä tammikuuta 2013. Komission yksiköt ja Kreikan viranomaisten edustajat tapasivat Ateenassa 30 päivänä huhtikuuta 2012 ja 11 päivänä syyskuuta 2012 sekä Brysselissä 25 päivänä tammikuuta 2013.

(4) Komissio ilmoitti Kreikalle 6 päivänä maaliskuuta 2013 päivätyssä kirjeessä, jäljempänä '6 päivänä maaliskuuta 2013 tehty päätös', että se oli päättänyt käynnistää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn jäljempänä 2.2 kohdassa kuvailtujen tukitoimenpiteiden osalta, jäljempänä 'muodollinen tutkintamenettely'.

([1]) EUVL C 136, 15.5.2013, s. 27.
([2]) Ks. Second Economic Adjustment Programme for Greece — First Review December 2012, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp123_en.pdf
([3]) HRADF on yhtiömuodoltaan SA, ja se on perustettu 1 päivänä heinäkuuta 2011 yksityistämismenettelyn hallinnoimiseksi.

(5) 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehty päätös julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([4]). Komissio kehotti Kreikan viranomaisia ja asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa tukitoimenpiteistä.

(6) Komissio sai Kreikan viranomaisten huomautukset 30 päivänä huhtikuuta 2013. Se ei saanut huomautuksia asianomaisilta osapuolilta.

(7) Kreikan viranomaiset ilmoittivat komissiolle sähköpostitse 21 päivänä tammikuuta 2014, että ne hyväksyvät sen, että päätös annetaan englanninkielisenä.

2. **TUKITOIMENPITEIDEN KUVAUS**

2.1 **Tuensaaja**

(8) Larco on erikoistunut lateriittimalmin louhintaan ja jalostamiseen, ruskohiilen louhintaan sekä ferronikkelin ja sivutuotteiden tuotantoon. Sen muita toimintoja ovat tutkimus, kehittäminen, kaivostoiminta, sulatus ja omien tuotteiden myynti maailmanlaajuisesti. Larco on maailman suurimpia ferronikkelin tuottajia. Vuonna 2012 sillä oli 960 työntekijää, ja sitä voidaan siten pitää suurena yrityksenä ([5]).

(9) Muodollisen tutkintamenettelyn ajankohtana Larcon osakkeiden omistus jakaantui siten, että Kreikan valtio omisti HRADF:n välityksellä 55,2 prosenttia, National Bank of Greece SA (jäljempänä 'NBG', yksityinen rahoituslaitos) 33,4 prosenttia ja Public Power Corporation SA (jäljempänä 'PPC', Kreikan vakiintunut sähköntuotantoyhtiö, jossa valtio on enemmistöosakkaana) 11,4 prosenttia. on

(10) Larcolla on sulattamo Larymnassa, Keski-Kreikassa. Larcolla on myös oikeus suorittaa kaivostoimintaa neljässä eri kohteessa Kreikassa: Agios Ioannisin (Larymnan lähellä), Evian ja Kastorian kaivoksilla sekä Servian ruskohiilikaivoksella.

(11) Larco perustettiin vuonna 1989 uudeksi yhtiöksi Larymnan Hellenic Mining and Metallurgical SA -yhtiön, jäljempänä 'vanha Larco', purkamisen jälkeen. Vanha Larco on edelleen selvitystilassa, mutta sen varat ja vastaavat vastuut siirrettiin Larcolle vuonna 1989. Vanha Larco on siten Larcon velkoja.

2.2 **Toimenpiteiden kuvaus**

2.2.1 *Toimenpide 1: Valtiovarainministeriölle olevan velan perimättä jättäminen*

(12) Vuoden 1998 huhtikuussa Larco ja sen suurimmat velkojat eli vanha Larco, PPC ja Kreikan valtio tekivät luottojärjestelysopimuksen. Vuonna 1998 tehdyn sopimuksen mukaan Larcon velat edellä mainituille velkojille oli määrä hoitaa 6 prosentin vuosikorolla. Kreikan valtiolle oleva velka on kuitenkin pysynyt muuttumattomana tai kasvanut hieman etenkin vuodesta 2004 ([6]), kun taas PPC:lle ja vanhalle Larcolle oleva velka on maksettu takaisin tai sitä on lyhennetty ([7]).

(13) Tästä ilmenee, että valtio kohteli luottoaan Larcolle eri tavalla kuin kaksi muuta velkojaa.

2.2.2 *Toimenpide 2: Valtion vuonna 2008 myöntämä takaus*

(14) Valtio takasi 22 päivänä joulukuuta 2008 ATE-pankin Larcolle myöntämän 30 miljoonan euron lainan. Takaus kattoi 100 prosenttia lainasta enintään kolmen vuoden ajan, ja takauspreemio oli 1 prosenttia vuodessa.

2.2.3 *Toimenpide 3: Vuoden 2009 pääomanlisäys*

(15) Vuonna 2009 Larcon johtokunta ehdotti yhtiön negatiivisen oman pääoman vuoksi 134 miljoonan euron osakepääoman lisäystä, ja yhtiön kolme osakasta hyväksyivät tämän. Ainoastaan Kreikan valtio käytti oikeutensa lisäykseen täysimääräisesti, samalla kun NBG käytti oikeutensa vain osittain, eikä PPC osallistunut lainkaan osakepääoman lisäykseen. Osakepääoman lisäykseen ei osallistunut uusia osakkaita.

([4]) Ks. alaviite 1.
([5]) Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).
([6]) Velan määrä oli 10,3 miljoonaa euroa vuonna 2004, minkä jälkeen se on kasvanut tasaisesti. Vuonna 2011 velkaa oli 13,5 miljoonaa euroa.
([7]) PPC: 39 miljoonaa euroa vuonna 2004 ja nolla euroa vuonna 2011; vanha Larco: 48,3 miljoonaa euroa vuonna 2007 ja 43,8 miljoonaa euroa vuonna 2011.

(16) Osakepääoman tosiasiallinen lisäys oli vain 65,5 miljoonaa euroa, ja valtio osallistui lisäykseen noin 45 miljoonalla eurolla (69 prosenttia koko pääomanlisäyksestä) ja NBG 20,5 miljoonalla eurolla (31 prosentin osuudella). Larcon huonosta taloudellisesta tilanteesta huolimatta näyttää siltä, ettei pääomanlisäys perustunut rakenneuudistussuunnitelmaan, jolla olisi palautettu yhtiön elinkelpoisuus, ja NBG vaikuttaa kirjanneen tappioksi yrityksen kirjanpitoarvon, ”sillä konserni ei ennakoi saavansa takaisin sijoituksen kirjanpitoarvoa yhtiön merkittävien taloudellisten vaikeuksien vuoksi” ([8]) (ks. 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdyn päätöksen johdanto-osan 45 kappale).

2.2.4 *Toimenpide 4: Valtion vuonna 2010 myöntämä takaus*

(17) Valtio myönsi 10 päivänä toukokuuta 2010 takauksen NBG:n takaussitoumukseen Larcon noin 10,8 miljoonan euron lainalle. Takaus kattoi 100 prosenttia takaussitoumuksesta, sen kestoa ei rajattu ja takauspreemio oli 2 prosenttia vuodessa.

2.2.5 *Toimenpide 5: Takaussitoumukset ennakolta maksettavan verosakon sijasta vuonna 2010*

(18) Vuonna 2010 Kreikan veroviranomaiset tarkastivat Larcon tilinpäätöksen ja hylkäsivät nikkelin hintaa koskevista suojaussopimuksista aiheutuneiden tiettyjen tappioiden käsittelyn kirjanpidossa. Tappioiden virheellisestä kirjaamisesta määrättiin verosakkoa 190 miljoonaa euroa ([9]).

(19) Larco riitautti myöhemmin verosakon määräämisen Kreikan tuomioistuimissa. Kreikan lainsäädännön ([10]) mukaan yhteisön, jolle verosakko on määrätty, on maksettava ennakolta 25 prosenttia kyseisestä määrästä, jotta määrättyyn sakkoon voi hakea muutosta tuomioistuimessa (tässä tapauksessa 25 prosenttia olisi 47 miljoonaa euroa).

(20) Larcon tapauksessa Kreikan hallintotuomioistuin päätti kuitenkin vapauttaa yhtiön velvoitteesta maksaa ennakolta 25 prosenttia verosakosta ja asetti sen sijaan yhtiölle velvoitteen esittää vain 1,5 miljoonan euron takaussitoumukset.

2.2.6 *Toimenpide 6: Valtion vuonna 2011 myöntämät takaukset*

(21) Valtio myönsi 30 päivänä joulukuuta 2011 kaksi takausta ATE-pankilta otetuille kahdelle, 30 miljoonan euron ja 20 miljoonan euron lainalle. Toinen (20 miljoonan euron) laina oli erääntynyt, kun takaus myönnettiin. Takaukset kattoivat lainat sataprosenttisesti, ja takauspreemio oli 1 prosenttia vuodessa.

2.3 **Perusteet muodollisen tutkintamenettelyn käynnistämiselle**

(22) Komissio päätteli alustavasti 6 päivänä maaliskuuta 2013 tekemässään päätöksessä (johdanto-osan 18–25 kappale), että Larcoa voidaan pitää pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa ([11]) tarkoitettuna vaikeuksissa olevana yrityksenä vuodesta 2007 lähtien. Komissio päätteli siten alustavasti, että kaikki kuusi toimenpidettä olivat valtiontukea, ja se ilmoitti epäilevänsä niiden soveltuvuutta sisämarkkinoille.

(23) Jos yksilöidyt toimenpiteet ovat valtiontukea, ne on myönnetty perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden ja täytäntöönpanokiellon vastaisesti.

3. **KREIKAN HUOMAUTUKSET**

3.1 **Vaikeuksissa oleva yritys**

(24) Kreikan viranomaiset väittivät muodollisessa tutkintamenettelyssä esittämissään huomautuksissa, ettei Larco ollut vaikeuksissa oleva yritys vuosina 2008 ja 2009, sillä kirjatut tappiot johtuivat ferronikkelin maailmanmarkkinahinnan alenemisesta kyseisinä vuosina. Kreikan viranomaisten mukaan Larco on ollut vaikeuksissa oleva yritys vasta vuodesta 2010 lähtien.

([8]) Huomautus 24: Osuudet sidosyrityksissä.
([9]) Kreikan viranomaiset selvensivät myöhemmin, että kyseisessä toimenpiteessä on kyse lisäverosta eikä niinkään verosakosta. Toimenpide 5 on näin ollen ymmärrettävä siten, että kyse on lisäverosta eikä verosakosta, kuten 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdyssä päätöksessä virheellisesti mainitaan.
([10]) Kreikan tuloverotusta koskeva laki 2238/1994 (Helleenien tasavallan virallinen lehti FEK A 151/16.9.1994), 74 §:n 9 momentti.
([11]) Komission tiedonanto — Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi (EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2).

3.2 **Toimenpide 1: Valtiovarainministeriölle olevan velan perimättä jättäminen**

(25) Kreikan viranomaiset väittivät, ettei valtion Larcolle myöntämää lainaa rahoitettu valtion varoista, sillä kyse oli alun perin Organisation for Entreprise Restructuring SA -yhtiön, jäljempänä 'OER', myöntämästä yksityisestä lainasta. Kun OER purettiin, kaikki sen saatavat siirrettiin valtiolle lain 2741/1999 mukaisesti.

(26) Lisäksi Kreikan viranomaiset ilmoittivat, että vuoden 1998 luottojärjestelysopimus sisälsi maksamatta olevan velan hoitoa ja perimistä koskevia erityissääntöjä, joita sovelletaan kunkin varainhoitovuoden lopussa seuraavasti:

a) jos Larco saa voittoa tilikauden aikana, kertynyt korko (6 prosenttia vuodessa) maksetaan ensin velkojille ennen velan pääoman takaisinmaksua;

b) koron mahdollisen takaisinmaksun jälkeen Larco pitää itsellään tietyn määrän voitoista investointeja varten;

c) jos a ja b kohdan soveltamisen jälkeen Larcon tilit jäävät voitollisiksi, voitot jaetaan suhteellisesti Larcon velkojien kesken.

(27) Jos Larco ei tekisi voittoa vuoden 1999 jälkeen, velkojilla oli oikeus vaatia velkansa takaisinmaksua eri keinoin, kuten katsomalla maksun erääntyneeksi tai pääomittamalla lainan. Velkojat eivät kuitenkaan olleet oikeutettuja jäljellä olevan velan pakkotäytäntöönpanoon, kuten yhtiön varojen takavarikointiin tai konkurssimenettelyn aloittamiseen yhtiötä vastaan.

(28) Velkojat saivat kertyneet korot sovitusti vuoteen 2003 asti. Vuosina 2004–2007 Larco ei tehnyt voittoa, ja siksi kertyneitä korkoja ei maksettu. Vuonna 2007 PPC teki Larcon kanssa raaka-aineiden toimitusta koskevan sopimuksen, jonka kaikki velkojat hyväksyivät ja jonka nojalla Larco toimitti PPC:lle ruskohiiltä. Tämä vähensi velkaa vastaavasti. Velka PPC:lle saatiin maksettua kokonaan vuonna 2011.

(29) Vanhan Larcon pesänhoitaja on perinyt velkaa oikeusteitse, ja osa velasta on nähtävästi jo maksettu takaisin. Vuoteen 2011 mennessä vanha Larco oli perinyt saataviaan 5 miljoonaa euroa vuonna 1998 tehdyn sopimuksen nojalla. Koska myös vanhalla Larcolla on velkoja Kreikan valtiolle, valtio peri siltä kyseisen 5 miljoonan euron summan täysimääräisenä.

(30) Mitä tulee Larcon suoraan velkaan Kreikan valtiolle, valtio on lähettänyt Larcolle säännöllisesti laskut, jotka koskevat velan vuotuista määrää, kertynyt vuotuinen korko mukaan luettuna.

(31) Kreikan viranomaiset väittivät siten, ettei vuonna 1998 tehtyyn sopimukseen perustuvassa velassa ollut kyse valtion varoista eikä Larco missään tapauksessa ole saanut valikoivaa etua.

3.3 **Toimenpide 2: Valtion vuonna myöntämä 2008 takaus**

(32) Kreikan viranomaiset vetosivat takaustiedonantoon ([12]) ja erityisesti sen 3.2 kohtaan, jossa esitetään edellytykset, joiden perusteella komissio voi katsoa, ettei yksittäinen takaus ole valtiontukea. Kreikan viranomaiset totesivat seuraavaa:

a) Larco ei ollut vaikeuksissa oleva yritys takauksen myöntämisajankohtana;

b) takauksen laajuus voitiin mitata asianmukaisesti myöntämishetkellä;

c) takaus myönnettiin velkapaperille (joukkovelkakirjalle), ja siksi se sai ylittää 80 prosenttia lainasaamisesta;

d) takauksesta maksettu 1 prosentin preemio oli markkinaperusteinen hinta, joka vastasi Larcon taloudellista asemaa.

(33) Kreikan viranomaiset väittivät siten, että vuonna 2008 myönnetty valtion takaus ei ollut valtiontukea.

(34) Kreikan viranomaiset selvensivät, että toimenpide 2 perustui 22 päivänä joulukuuta 2008 tehtyyn ministeriön päätökseen YA 2/93378/0025 ja että se kattoi täsmälleen 30 000 000 euroa.

([12]) Komission tiedonanto EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (EUVL C 155, 20.6.2008, s. 10).

3.4 **Toimenpide 3: Vuoden 2009 pääomanlisäys**

(35) Kreikan viranomaiset väittivät, että valtion osallistumisella pääomanlisäykseen pyrittiin suojelemaan yhtiön arvoa sen tulevan yksityistämisen ja rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanon yhteydessä. Valtio otti päätöksessään huomioon Larcon mahdollisen kasvun, sen varojen arvon ja ferronikkelimarkkinoiden yleisen tilanteen sekä rakenneuudistus- ja kustannusleikkaustoimenpiteet.

(36) NBG:n osuus pääomanlisäyksestä oli 31 prosenttia. Toisin kuin valtio, NBG päätti käyttää oikeuttaan osallistua pääomanlisäykseen vain osittain. Kreikan viranomaiset väittivät, että NBG:n tavoitteena oli säilyttää jonkinlainen määräysvalta yrityksessä, eikä sen toimia pitäisi siten käsittää siten, ettei se luottanut Larcon tulevaisuuteen. NBG pienensi osuuttaan Larcosta Kreikan lainsäädännössä sallittuun vähimmäismäärään säilyttääkseen veto-oikeuden johtokunnan tiettyihin tärkeisiin päätöksiin.

(37) Kolmas osakkeenomistaja, PPC, päätti nimenomaisesti olla osallistumatta pääomanlisäykseen ja hyväksyi sen, että sen omistusosuus pienenee. Kreikan viranomaisten mukaan PPC ei osallistunut pääomanlisäykseen, koska se halusi varmistaa, että valtio saa suuremman enemmistöosuuden yrityksen yksityistämisen vuoksi.

(38) Lopuksi Kreikan viranomaiset väittivät, että valtio toimi markkinataloussijoittajan tavoin, ja siksi vuoden 2009 pääomanlisäys ei ollut valtiontukea.

(39) Kreikan viranomaiset eivät antaneet tarkempia tietoja myöntämispäivästä. Yhtiökokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, että Kreikan valtio myönsi 15 päivänä huhtikuuta 2009 valtiovarainministeriön asiakirjan Οικ2/27694/0025 nojalla 15 000 000 euroa pääoman lisäämiseksi, kun valtion kokonaisosuus osakepääoman lisäyksestä oli 44 999 999,40 euroa. Larcon vuoden 2009 tilinpäätös osoittaa, että pääomanlisäyksestä päätettiin 14 päivänä toukokuuta 2009, mutta siinä ei selvennetä, milloin pääomanlisäys tosiasiallisesti toteutettiin.

3.5 **Toimenpide 4: Valtion vuonna 2010 myöntämä takaus**

(40) Kreikan viranomaiset selvensivät, että vanha Larco oli vaatinut Kreikan tuomioistuimissa Larcon velan takaisinmaksamista vuonna 1998 tehdyn sopimuksen nojalla ja että tuomioistuimet ovat antaneet asiassa useita tuomioita ja mitätöintipäätöksiä, jotka koskevat muun muassa noin 10,5 miljoonan euron velkaa ([13]).

(41) Larcon esittämän muutoksenhaun yhteydessä ja peruuttamattoman vahingon vaaran vuoksi Kreikan korkein oikeus keskeytti noin 10,5 miljoonan euron velan maksamisen toimivaltaisen tuomioistuimen lopulliseen päätökseen asti. Maksun keskeyttämisen ehdoksi asetettiin se, että Larco antaa vanhalle Larcolle takaussitoumuksen keskeytetyn määrän osalta. NBG antoi Larcolle noin 10,8 miljoonan euron takaussitoumuksen (alun perin riitautetun velan osuus oli 10,5 miljoonaa euroa ja oikeudenkäyntikulujen osuus 0,3 miljoonaa euroa). Valtio oli puolestaan myöntänyt takaussitoumukselle rajoittamattomaksi ajaksi koko määrän kattavan takauksen, jonka preemio oli 2 prosenttia vuodessa.

(42) Kreikan viranomaiset selittivät, että valtio myönsi takauksen osakkeenomistajana ja toimenpiteen tarkoituksena oli täyttää keskeyttämisen edellytykset ja suojella valtion investointeja siltä, että velat julistetaan erääntyneiksi. Muutoin velan maksamista ei olisi keskeytetty ja vanhalla Larcolla olisi ollut oikeus vaatia velan takaisinmaksua mahdollisesti takavarikoimalla Larcon varat. Larcosta olisi tällöin saattanut tulla maksukyvytön. Kreikan viranomaisten mukaan NBG ei olisi myöntänyt takaussitoumusta ilman valtion takausta.

(43) Kreikan viranomaiset selvensivät, että toimenpide 4 toteutettiin 10 päivänä toukokuuta 2010 päivätyn ministeriön päätöksen YA 2/923/0025 nojalla ja että se kattoi täsmälleen 10 510 824,95 euroa ja 310 000 euroa oikeudenkäyntikuluja eli yhteensä 10 820 824,95 euroa.

3.6 **Toimenpide 5: Takaussitoumukset ennakolta maksettavan verosakon sijasta vuonna 2010**

(44) Kreikan viranomaiset selvensivät, että kyseinen toimenpide koskee lisäveroa eikä niinkään verosakkoa. Lisävero määrättiin, koska veroviranomaiset eivät hyväksyneet sitä, että suojaussopimuksista aiheutuneet tappiot vähennetään Larcon nettotuloista, kuten Larco esitti. Kreikan viranomaiset selvensivät myös, että tuomioistuin pyysi Larcoa antamaan yhteensä 4,7 miljoonan euron takaussitoumukset.

([13]) Vanhan Larcon mukaan summa vastaa vuoden 1998 sopimuksessa vahvistettua pääomalle kertynyttä korkoa.

(45) Kreikan viranomaiset esittivät todisteita siitä, että Larcolla oli lupa korvata lisäveron ennakkomaksu takaussitoumuksilla yleisen säännöksen nojalla. Tuomioistuimen tuomiossa, jossa Larcolle annettiin lupa korvata lisäveron ennakkomaksu takaussitoumuksilla kansallisen lainsäädännön mukaisesti ([14]), sovellettiin tasapainotestiä, jossa otettiin huomioon velkojan (valtion) edut ja velallisen (Larcon) elinkelpoisuus ja jonka perusteella tuomioistuin päätti keskeyttää väliaikaisesti velvoitteen maksaa ennakolta 47 miljoonaa euroa (eli 25 prosenttia lisäverosta) ja korvata sen yhteensä 4,7 miljoonan euron takaussitoumuksilla. Keskeytystä oli määrä soveltaa, kunnes tuomioistuin antaisi lopullisen tuomionsa kanteesta, jonka Larco nosti valtiota vastaan lisäveron määräämisen vuoksi.

(46) Lisäksi Kreikan viranomaiset väittivät, ettei kansallisten tuomioistuinten päätöksiä voida pitää valtion toimenpiteinä.

(47) Kreikan viranomaiset selittivät myös, että väliaikaisesta keskeytyksestä huolimatta valtio oli käytännössä mitätöinyt keskeytyksen taloudellisen vaikutuksen kuittaamalla Larcon lisäveron sellaisia maksuja vastaan, jotka valtion oli määrä maksaa Larcolle, kuten tulovero- tai alv-palautukset. Tämä sallitaan hiljattain annetussa lainsäädännössä verojen perinnän nopeuttamiseksi Kreikassa.

(48) Valtio näyttää siten perineen tosiasiassa jo vähintään 16,1 miljoonaa euroa Larcon maksettavana ollutta lisäveron ennakkomaksua.

3.7 **Toimenpide 6: Valtion vuonna 2011 myöntämät takaukset**

(49) Kreikan viranomaiset selvensivät, ettei kumpikaan valtion takaamasta kahdesta lainasta ollut erääntynyt. ATE-pankki myönsi 20 miljoonan euron lainan vanhan ja erääntyneen 20 miljoonan euron lainan uudelleenrahoittamiseksi.

(50) Kreikan viranomaiset väittivät, ettei valtion kahteen takaukseen liittynyt valtion varojen käyttöä, sillä valtion oli määrä maksaa Larcolle 60 miljoonaa euroa alv-palautuksina. Jos takauksiin turvaudutaan, summat voitaisiin kuitata valtion jäljellä olevasta velasta.

(51) Viranomaiset väittivät myös, että jos toimenpide katsotaan valtiontueksi, sitä olisi pidettävä sisämarkkinoille soveltuvana, sillä se oli tilapäisten puitteiden ([15]) ja Kreikan tilapäisen lainatakausjärjestelmän, jäljempänä 'tilapäinen takausjärjestelmä', mukainen ([16]). Viranomaiset katsoivat etenkin, että Larco oli vaikeuksissa oleva yritys toimenpiteen myöntämisajankohtana, minkä lisäksi myös järjestelmän muut edellytykset täyttyivät.

a) Larco oli iso yritys;

b) 30 miljoonan euron laina oli investointilaina, kun taas 20 miljoonan euron lainalla rahoitettiin uudelleen vanha laina, joka myönnettiin investointeja varten;

c) takaukset myönnettiin ennen vuoden 2011 loppua;

d) kahden taatun lainan kokonaismäärä ylitti Larcon vuotuiset palkkamenot vain 3 miljoonalla eurolla;

e) takaukset kattoivat lainan kokonaan, mutta ne olivat Larcon ainoa keino saada rahoitusta Kreikan talouden eritystilanteen vuoksi;

f) takauksiin sisältyi 1 prosentin vuotuinen palkkio, jota olisi pidettävä markkinahintaisena palkkiona.

(52) Lopuksi Kreikan viranomaiset katsoivat, että jos komissio katsoo toimenpiteen olevan valtiontukea ja tilapäisen takausjärjestelmän edellytysten jäävän täyttymättä, toimenpiteitä on pidettävä pelastamistukena. Tällainen tuki olisi katsottava ilmoitetuksi, sillä komissiolle ilmoitettiin toimenpiteestä kyselyyn 16 päivänä maaliskuuta 2012 annetussa vastauksessa, kun se tutki asiaa alustavasti omasta aloitteesta.

(53) Kreikan viranomaisten mukaan tuki oli pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa esitettyjen vaatimusten mukainen, sillä:

a) se oli maksuvalmiustukea, joka myönnettiin lainatakauksina;

b) se oli perusteltua vakavien sosiaalisten syiden vuoksi eikä sillä ollut huomattavia kielteisiä heijastusvaikutuksia muihin jäsenvaltioihin;

([14]) Hallintomenettelylain 200–205 §.
([15]) Tilapäiset yhteisön puitteet valtiontukitoimenpiteille rahoituksen saatavuuden turvaamiseksi tämänhetkisessä finanssi- ja talouskriisissä (EUVL C 83, 7.4.2009, s. 1).
([16]) N 308/09, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2009.

c) Kreikan viranomaiset laativat rakenneuudistussuunnitelman yhteistyössä komission kanssa;

d) tuki rajoittui määrään, joka tarvittiin yrityksen toimintakyvyn säilyttämiseksi tietyn ajan;

e) tuki täytti tuen ainutkertaisuutta koskevan edellytyksen, sillä Larco ei ole aiemmin saanut pelastamis- tai rakenneuudistustukea;

f) Larco esitti valtiolle liiketoimintasuunnitelman, jossa esitettiin perustelut 30 miljoonan euron investointien rahoittamiseksi.

(54) Kreikan viranomaiset selvensivät, että toimenpide 6 myönnettiin i) 30 päivänä joulukuuta 2011 päivätyn ministeriön päätöksen YA 2/95156/0025 nojalla, joka kattoi tarkalleen 30 000 000 euroa, sekä ii) 30 päivänä joulukuuta 2011 päivätyn ministeriön päätöksen YA 2/95161/0025 nojalla, joka kattoi tarkalleen 20 000 000 euroa.

4. **ARVIOINTI**

(55) Tässä päätöksessä tarkastellaan aluksi sitä, onko Larco pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys. Tämän jälkeen päätöksessä arvioidaan, ovatko tarkasteltavat toimenpiteet perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, ja lopuksi arvioidaan, voisiko tällainen tuki soveltua sisämarkkinoille.

4.1 **Larcon vaikeudet**

(56) Komissio totesi alustavasti 6 päivänä maaliskuuta 2013 tehdyssä päätöksessä ja etenkin sen johdanto-osan 18–25 kappaleessa, että Larco oli vaikeuksissa oleva yritys asianomaisten kuuden toimenpiteen hyväksymisajankohtana. Larcon tärkeimmät vuosien 2007–2011 tilinpäätöstiedot esitetään taulukossa:

Larcon tärkeimmät tilinpäätöstiedot vuoden 2007 ja kesäkuun 2012 väliseltä ajalta (miljoonaa euroa)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012 1. puolisko (*)
Liikevaihto	549,3	284	98,8	239	311	154,6
Tulos ennen veroja	23	– 116	– 105	6,4	6,5	– 12,2
Merkitty pääoma	163,8	163,8	109	109	109	109
Oma pääoma	104	– 0,4	– 35	– 31	– 26	– 39
Kokonaisvelka	141,2	230,1	233,9	261,8	262,7	326,0
Velka/oma pääoma	1,3	– 575,0	– 6,6	– 8,3	– 10,1	– 8,4

(*) HRADF:n toimittamat tiedot.

(57) Pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 10 kohdan a alakohdassa todetaan, että yhtiö, jonka osakkaiden vastuu on rajattu, katsotaan vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, jos se ”on menettänyt yli puolet merkitystä pääomastaan ja yli neljännes pääomasta on menetetty viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana”. Tämä ilmentää sitä näkemystä, että yritys, joka menettää suuren osan merkitystä pääomastaan, ei pysty pysäyttämään tappiollista kehitystä, joka johtaa lähes varmasti yrityksen toiminnan loppumiseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä (kuten todetaan pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 9 kohdassa).

(58) Lisäksi pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 11 kohdan mukaan yrityksen voidaan katsoa olevan vaikeuksissa, ”jos vaikeuksissa olevan yrityksen tavanomaiset merkit, kuten kasvavat tappiot, liikevaihdon supistuminen, varastojen kasvu, ylikapasiteetti, tulorahoituksen pienentyminen, lisääntyvä velkaantuminen, korkokustannusten nousu ja nettoarvon heikentyminen tai sen katoaminen, ovat nähtävissä”. Unionin yleinen tuomioistuin on todennut tältä osin, että ”negatiivista omaa pääomaa – – voidaan – – pitää vahvana osoituksena yrityksen taloudellisesti vaikeasta tilanteesta” ([17]).

([17]) Yhdistetyt asiat T-102/07, Freistaat Sachsen v. komissio, ja T-120/07, MB Immobilien ja MB System v. komissio, tuomio 3.3.2010 (Kok., s. II-585, 106 kohta).

(59) Larcon vuoden 2007 ja vuoden 2012 ensimmäisen vuosipuoliskon välistä ajanjaksoa koskevien tilinpäätösten mukaan yrityksen merkitty pääoma ei vähentynyt yli puolella. Samana ajanjaksona yrityksen oma pääoma muuttui kuitenkin negatiiviseksi. Komissio on katsonut aiemmissa tapauksissa, että jos yrityksellä on negatiivista pääomaa, yritys on menettänyt koko merkityn pääomansa ja tällöin voidaan lähtökohtaisesti olettaa, että pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 10 kohdan a alakohdan edellytykset täyttyvät ([18]).

(60) Komissio katsoo, että Larcon tapauksessa ainoastaan näyttää siltä, ettei Larco ole menettänyt yli puolta merkitystä pääomastaan, sillä yritys ei toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä, joita Kreikan lainsäädännössä yleensä edellytetään ([19]). Tällaisilla asianmukaisilla toimenpiteillä pyritään muuttamaan yrityksen oma pääoma negatiivisesta positiiviseksi ja samalla lisäämään sitä riittävälle tasolle. Tällaisia asianmukaisia toimenpiteitä voivat olla joko tappioiden pääomittaminen tai pääoman lisäys tai molemmat.

(61) Komissio katsoo tältä osin, että tappioiden pääomittaminen olisi johtanut yrityksen koko merkityn pääoman menettämiseen, sillä kumulatiiviset tappiot olivat suuremmat kuin merkitty pääoma. Siksi komissio katsoo, että pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 10 kohdan a alakohdassa esitetyt edellytykset ovat täyttyneet tässä tapauksessa vuodesta 2008 lähtien.

(62) Pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 11 kohdassa esitettyjen perusteiden osalta on lisäksi todettava, että Larcon liikevaihto pieneni merkittävästi vuosina 2007–2009 ja että se koki merkittävät, yhteensä 221 miljoonan euron tappiot vuosina 2008 (116 miljoonaa euroa) ja 2009 (105 miljoonaa euroa). Vuosina 2010 ja 2011 yrityksen liikevaihto ja liiketoimintatulos kasvoivat, mutta kasvu ei ollut riittävää Larcon taloudellisen elpymisen kannalta. Sen pääoma pysyi samaan aikaan negatiivisena, ja sen velka kasvoi edelleen. Lisäksi Larcon toiminnasta tuli jälleen tappiollista vuoden 2012 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

(63) Komissio ei yhdy Kreikan viranomaisten väitteeseen, jonka mukaan Larco ei ollut vaikeuksissa oleva yritys vuosina 2008 ja 2009, koska tappiot johtuivat ferronikkelin hinnan alenemisesta.

(64) Ensinnäkin se, että ferronikkelin hinnan aleneminen johti tappioihin ja lisäsi Larcon vaikeuksia, ei sinänsä muuta sitä havaintoa, että Larco osoitti vaikeuksissa olevan yrityksen tavanomaisia merkkejä. Terveen yrityksen olisi mukautettava kustannuksiaan vastaamaan tällaisia hinnan muutoksia tappioiden välttämiseksi.

(65) Toiseksi yrityksen oma pääoma oli negatiivinen, ja sen velka kasvoi vuosina 2008 ja 2009 (63 prosenttia vuosina 2007–2008). Vaikka ferronikkelin hinta ja liikevaihto kasvoivat merkittävästi vuoden 2010 jälkeen, Larcon myöhemmät taloudelliset tulokset osoittavat, että sen ongelmat jatkuivat. Ei siten voida päätellä, että vuosien 2008–2009 tappiot johtuivat ainoastaan ferronikkelin alhaisista hinnoista.

(66) Edellä esitetyn perusteella on pääteltävä, että Larco oli pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivoissa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys, kun kyseiset kuusi toimenpidettä hyväksyttiin.

4.2 **Valtiontuen olemassaolo**

(67) Perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(68) Komission päätöksissään noudattaman käytännön ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen arvioimisessa, onko julkisyhteisön ja yrityksen välinen liiketoimi valtiontukea, perusteena on käytettävä markkinataloussijoittajan tai -velkojan periaatetta ([20]). Kyseisestä periaatteesta seuraa, että kun valtio toimii markkinoilla kaupallisena toimijana, sen on toimittava yksityisen toimijan tavoin. Jollei valtio toimi niin, kyse voi olla valtiontuesta. Toisin sanoen arvioitaessa, sisältyykö liiketoimeen valtiontukea, vertailukohtana on se, olisiko yksityinen toimija toiminut vastaavassa tilanteessa samalla tavoin. Periaatetta sovellettaessa tukitoimien toteuttamisen perusteina ei voida ottaa huomioon muita kuin taloudellisia näkökohtia.

([18]) Komission päätös asiassa C 38/07 Arbel Fauvet Rail (EUVL L 238, 5.9.2008, s. 27) ja komission päätös asiassa C 27/10 United Textiles (EUVL L 279, 12.10.2012, s. 30).

([19]) Kreikan lain 2190/1920 47 §:n mukaan yhtiökokouksessa on päätettävä (kuuden kuukauden kuluessa tilivuoden lopusta) yhtiön purkamisesta tai muista toimenpiteistä, jos oman pääoman määrä laskee alle 50 prosenttiin osakepääomasta.

([20]) Ks. esim. asia C-305/89, Italia v. komissio ("Alfa Romeo"), tuomio 21.3.1991, Kok., s. I-1603, 18 ja 19 kohta; asia T-16/96, Cityflyer Express v. komissio, määräys 30.4.1998, Kok., s. II-757, 51 kohta; yhdistetyt asiat T-129/95, T-2/96 ja T-97/96, Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke v. komissio, määräys 21.1.1999, Kok., s. II-17, 104 kohta; yhdistetyt asiat T-268/08 ja T-281/08, Land Burgenland ja Itävalta v. komissio, tuomio 28.2.2012, ei vielä julkaistu, 48 kohta.

4.2.1 *Toimenpide 1: Valtiovarainministeriölle olevan velan perimättä jättäminen*

(69) Saatavilla olevien tietojen perusteella komissio ei voi yhtyä Kreikan viranomaisten väitteeseen siitä, että OER:ltä saatu laina oli yksityinen laina. OER:n perustamista koskevan Kreikan lain 1386/1983 (1 §:n) ([21]) mukaan "OER toimii yhteiskunnallisen edun mukaisesti ja valtion valvonnassa". Kyseisen lain 3 §:n mukaan valtio oli OER:n ainoa osakkeenomistaja. Lisäksi valtion oli mahdollista nimetä suoraan hallituksen puheenjohtaja ja kaksi kahdeksasta johtokunnan jäsenestä sekä epäsuorasti neljä muuta jäsentä. Tästä seuraa, että OER:n varat ovat valtion varoja, ja OER:ltä saatu laina voidaan katsoa valtion toimenpiteeksi.

(70) Kreikan viranomaisten toimittamat todisteet osoittavat, että Larcon OER:lle olevasta velasta (joka siirrettiin myöhemmin valtiolle) oli raportoitu ja se oli laskutettu säännöllisesti vuoden 1998 luottojärjestelysopimuksen mukaisesti. Osa velasta perittiin takaisin, kun yrityksen kannattavuus sen salli. Larco teki tuona ajanjaksona investointeja, joiden vuoksi takaisinmaksut vähenivät, mutta kaikki velkojat hyväksyivät kyseiset investoinnit. Sopimuksen mukaan velkojat eivät olleet oikeutettuja jäljellä olevan velan pakkotäytäntöönpanoon.

(71) Edellä esitetyn perusteella on pääteltävä, että toimenpide 1 oli markkinatalousvelkojaperiaatteen mukainen, koska velkojana oleva valtio toimi yksityisen velkojan tavoin, sillä se käytti kaikki saatavilla olevat ja sovittujen puitteiden mukaiset keinot periäkseen velkansa.

4.2.2 *Toimenpide 2: Valtion vuonna 2008 myöntämä takaus*

(72) Valtion takauksilla vaarannettiin valtion varoja, sillä realisoituneet takaukset maksetaan valtion talousarviosta. Lisäksi jos takauksesta ei saada asianmukaista korvausta, valtio menettää varoja. Toimenpide täyttää siten valtion varoja ja osallisuutta koskevan perusteen, mitä Kreikan viranomaiset eivät myöskään kiistä.

(73) Komissio on eri mieltä Kreikan viranomaisten väitteestä, jonka mukaan takaustiedonannon 3.2 kohdan edellytykset täyttyvät. Komissio on todennut, että Larco oli vaikeuksissa oleva yritys vuonna 2008. Lisäksi 1 prosentin vuotuisen takauspreemion ei voida katsoa vastaavan taattujen lainojen laiminlyönnin riskiä, kun otetaan huomioon Larcon merkittävät taloudelliset vaikeudet ja etenkin sen suuri velkaantumisaste.

(74) Komissio katsoo, että varovainen markkinatalousvelkoja ei olisi myöntänyt Larcolle takausta näissä olosuhteissa. Koska toimenpide myönnettiin Larcolle valikoivasti, komissio katsoo, että valtion vuonna 2008 myöntämä takaus antoi tuensaajalle valikoivan edun.

(75) Larco toimii alalla, jolla jäsenvaltiot käyvät kauppaa, ja se vie valtaosan tuotannostaan muihin jäsenvaltioihin. Kreikan lisäksi nikkelin louhintaa, sulatusta ja jalostusta harjoitetaan kuudessa muussa jäsenvaltiossa, jotka ovat Espanja, Itävalta, Ranska (Uusi-Kaledonia), Ruotsi, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta ([22]). Nikkelillä käydään kauppaa lähes kaikissa jäsenvaltioissa ([23]).

(76) Kyseisten toimenpiteiden ansiosta Larco voi jatkaa toimintaansa tarvitsematta kantaa seurauksia, jotka tavanomaisesti aiheutuisivat sen heikosta taloudellisesta tuloksesta, toisin kuin muut taloudellisissa vaikeuksissa olevat kilpailijat. Tämä vääristää kilpailua, sillä muiden samoilla markkinoilla toimivien yritysten on toimittava ilman tällaista valtiontukea.

(77) Siksi on katsottava, että toimenpide 2 on perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Komissio katsoo, että tuki vastaa taatun lainan määrää, sillä on epätodennäköistä, että Larco olisi saanut markkinoilta millään ehdoilla rahoitusta taloudellisten vaikeuksiensa. Toisin sanoen komissio katsoo, että Larco sai etua taattua lainaa vastaavan määrän, sillä ilman valtion takausta se ei olisi pystynyt saamaan markkinoilta rahoitusta.

(78) Komissiolla ei ole tietoa siitä, että takaukseen olisi turvauduttu.

4.2.3 *Toimenpide 3: Vuoden 2009 pääomanlisäys*

(79) Valtion osallistuminen Larcon vuoden 2009 osakepääoman lisäykseen on toteutettu valtion varoista, ja kyse on valtion toimenpiteestä. Tämä peruste siis täyttyy, eivätkä Kreikan viranomaiset kiistä sitä.

([21]) Helleenien tasavallan virallinen lehti FEK A 107/6.7.1994.
([22]) Lähteet: British Geological Survey, European Mineral Statistics 2006–2010, http://www.bgs.ac.uk/; myös Nickel Institute, http://www.nickelinstitute.org
([23]) Lähde: British Geological Survey, European Mineral Statistics 2006–2010, http://www.bgs.ac.uk/

(80) Komissio ei ole saanut Kreikan viranomaisilta vakuuttavia todisteita näiden väitteelle, jonka mukaan valtio toimi markkinataloussijoittajan tavoin. Todisteeksi esitetystä yhtiökokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, ettei osakkeenomistajille toimitettu rakenneuudistussuunnitelmaa ennen pääomanlisäystä, vaikka Larco oli vaikeuksissa oleva yritys. Lisäksi pääomanlisäyksen lopullinen määrä ei riittänyt kattamaan Larcon negatiivista omaa pääomaa eikä sitä siksi voitu pitää toimenpiteenä, jolla suojellaan yrityksen arvoa ja tuetaan sen rakenneuudistusta.

(81) Mitä tulee NBG:n osallistumiseen, komissio muistuttaa, että tuomioistuin on selventänyt, että ”pelkästään samanaikaisuuden perusteella ei siis voida edes siinä tapauksessa, että kyse on huomattavista yksityisistä investoinneista, päätellä, ettei kyse ole EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta tuesta, ottamatta huomioon muita merkityksellisiä tosiseikkoja tai oikeudellisia seikkoja” ([24]).

(82) NBG:n osittaista osallistumista ei voida pitää todisteena valtion ja yksityisten osakkeenomistajien osallistumisen samanlaisuudesta, sillä NBG oli sidoksissa Larcoon paitsi osakkeenomistajana myös sen velkojana. Sen päätöksellä osallistua osittain pääomanlisäykseen suojeltiin siten sekä sen investoinnin arvoa että sen asemaa velkojana.

(83) Lisäksi valtio oli jo myöntänyt Larcolle valtion takauksen vuonna 2008. Kuten asiaa koskevassa oikeuskäytännössä on vahvistettu, valtion osallistumista vuoden 2009 pääomanlisäykseen ei voida tarkastella muista toimista erillään, vaan sitä on tutkittava yhdessä muiden tukitoimien kanssa ([25]).

(84) Yhtiökokouksen pöytäkirja ei myöskään tue Kreikan viranomaisten väitettä, jonka mukaan PPC:n tarkoituksena oli mahdollistaa se, että valtio saa yhtiöstä selvän enemmistöosuuden. PPC ilmoitti sen sijaan yksinkertaisesti, ettei se osallistu osakepääoman lisäykseen.

(85) Komissio katsoo siten, että varovainen markkinataloussijoittaja ei olisi osallistunut Larcon osakepääoman lisäykseen näissä olosuhteissa. Koska toimenpide myönnettiin Larcolle valikoivasti, komissio katsoo, että valtion osallistuminen pääoman lisäykseen vuonna 2009 antoi tuensaajalle valikoivan edun.

(86) Edellä johdanto-osan 75 ja 76 kappaleessa esitetyistä syistä toimenpide on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristämään kilpailua.

(87) Siksi on pääteltävä, että toimenpide 3 on perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Koska ei ole kiistetty, että valtio käytti oikeutensa pääomanlisäykseen kokonaisuudessaan [epäselvä], toimenpiteen 3 arvo on 44 999 999,40 euroa.

(88) Myöntämisajankohdasta on todettava, että 14 päivänä toukokuuta 2009 pidetyn yhtiökokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, että Kreikan valtio myönsi 15 päivänä huhtikuuta 2009 pääoman lisäämiseksi 15 000 000 euroa ([26]), kun valtion kokonaisosuus osakepääoman lisäyksestä [epäselvä] oli 44 999 999,40 euroa. Komissiolla ei ole tietoa siitä, milloin valtio myönsi loppuosuuden yrityksen osakepääoman lisäämiseksi.

4.2.4 *Toimenpide 4: Valtion vuonna 2010 myöntämä takaus*

(89) Samasta syystä kuin toimenpide 2, myös toimenpide 4 täyttää valtion varoja ja valtion osallisuutta koskevan perusteen, eivätkä Kreikan viranomaiset kiistä tätä.

(90) Komissio toteaa, että takausten myöntäminen nyt käsiteltävän asian kaltaisissa olosuhteissa saattaa olla osakkeenomistajien tavanomaisen liikekäytännön mukaista. NBG oli kuitenkin myös Larcon osakkeenomistaja, ja komission mukaan on yleistä, että osakkeenomistajat jakavat takauksesta aiheutuvan riskin oikeassa suhteessa. Valtio vastasi riskistä kuitenkin yksin antamalla takauksen velalle, vaikka Larco oli vaikeuksissa ja sillä oli jo kasvava määrä velkaa.

(91) Myöskään toimenpide 2 ei täytä takaustiedonannon 3.2 kohdan edellytyksiä, sillä 2 prosentin preemion ei voida katsoa vastaavan Larcon lainan laiminlyönnin riskiä.

([24]) Asia T-565/08, Corsica Ferries v. komissio, tuomio 11.9.2012, 122 kohta.
([25]) Yhdistetyt asiat C-399/10 P ja C-401/10, P Bouygues SA, Bouygues Télécom SA v. komissio, ja asia T-11/95, BP Chemicals v. komissio, Kok. 1998, 171 kohta.
([26]) Valtiovarainministeriön asiakirjan Οικ2/27694/0025 nojalla.

(92) Komissio katsoo näin ollen, että varovainen markkinatalousvelkoja ei olisi myöntänyt Larcolle lainaa kyseisissä olosuhteissa. Koska toimenpide myönnettiin Larcolle valikoivasti, komissio katsoo, että se antoi tuensaajalle valikoivan edun.

(93) Edellä johdanto-osan 75 ja 76 kappaleessa esitetyistä syistä toimenpide on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristämään kilpailua.

(94) Siksi on pääteltävä, että toimenpide 4 on perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Komissio katsoo, että tuen määrä vastaa takauksen kattamaa määrää, sillä on selvää, että ehdoista riippumatta yksikään varovainen markkinatoimija ei olisi kyennyt takaamaan Larcon velkaa tämän taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Toisin sanoen komissio katsoo, että Larco sai etua takausta vastaavan määrän, sillä ilman valtion takausta se ei olisi pystynyt saamaan takausta markkinoilta.

(95) Komissiolla ei ole tietoa siitä, että takaukseen olisi turvauduttu.

4.2.5 *Toimenpide 5: Takaussitoumukset ennakolta maksettavan lisäveron sijasta vuonna 2010*

(96) Komissio ottaa huomioon Kreikan viranomaisten toimittamat selvennykset, jotka koskevat toimenpiteen 5 taustalla olevia tosiseikkoja.

(97) Kreikan viranomaisten toimittamien todisteiden perusteella komissio hyväksyy sen, että Larcolla oli tuomioistuimen objektiivisin perustein myöntämä lupa korvata lisäveron ennakkomaksu takaussitoumuksilla ja että näitä perusteita olisi sovellettu mihin tahansa yritykseen vastaavassa tilanteessa. Siksi on pääteltävä, ettei toimenpide 5 antanut Larcolle valikoivaa etua.

4.2.6 *Toimenpide 6: Valtion vuonna 2011 myöntämät takaukset*

(98) Komissio ottaa huomioon Kreikan viranomaisten toimittamat selvennykset, jotka koskevat toimenpiteen 6 taustalla olevia tosiseikkoja.

(99) Komissio ei yhdy Kreikan viranomaisten näkemykseen siitä, että toimenpiteeseen 6 ei liity valtion varojen käyttöä. Ensinnäkin kuten toimenpiteen 2 yhteydessä on todettu, valtion takauksilla vaarannettiin valtion varoja, sillä realisoituneet takaukset maksetaan valtion talousarviosta. Lisäksi jos takauksesta ei saada asianmukaista markkinaperusteista korvausta, valtio menettää varoja. Väite, joka koskee maksamatta olevaa 60 miljoonan euron alv-velkaa, vaikuttaa olevan ristiriidassa toimenpiteestä 5 esitettyjen huomautusten kanssa, sillä niiden yhteydessä Kreikan viranomaiset väittivät, että ne jättivät säännösten mukaisesti ja tarkoituksellisesti palauttamatta alv:n kuitatakseen lisäveron ennakkomaksun keskeytyksen.

(100) Komissio katsoo siten, että valtion varoja ja valtion osallisuutta koskeva peruste täyttyy tämän toimenpiteen osalta.

(101) Samoin kuin toimenpiteet 2 ja 4, myöskään tämä toimenpide ei täytä takaustiedonannon 3.2 kohdan edellytyksiä.

(102) Komissio katsoo näin ollen, että varovainen markkinatalousvelkoja ei olisi myöntänyt Larcolle takausta kyseisissä olosuhteissa. Koska toimenpide myönnettiin Larcolle valikoivasti, komissio katsoo, että se antoi tuensaajalle valikoivan edun.

(103) Edellä johdanto-osan 75 ja 76 kappaleessa esitetyistä syistä toimenpide on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristämään kilpailua.

(104) Siksi on katsottava, että toimenpide 6 on perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Komissio katsoo, samoin kuin toimenpiteen 2 osalta, että tuen määrä vastaa taattujen lainojen määrää, sillä on epätodennäköistä, että Larco olisi ehdoista riippumatta saanut markkinoilta rahoitusta taloudellisten vaikeuksiensa vuoksi.

(105) Komissiolla ei ole tietoa siitä, että takaukseen olisi turvauduttu.

4.2.7 *Valtiontuen olemassaoloa koskevat päätelmät*

(106) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että toimenpiteet 1 ja 5 eivät ole valtiontukea, kun taas toimenpiteet 2, 3, 4 ja 6 ovat perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

(107) Näin ollen 22 päivänä joulukuuta 2008 hyväksyttyyn toimenpiteeseen 2 liittyvän valtiontuen määrä on 30 000 000 euroa. Toimenpiteeseen 3 liittyvän valtiontuen määrä on 44 999 999,40 euroa, mutta Kreikan viranomaisten on täsmennettävä sen hyväksymispäivää (-päiviä). Toimenpiteeseen 4 sisältyvän, 10 päivänä toukokuuta 2010 myönnetyn valtiontuen määrä on 10 820 824,95 euroa ja toimenpiteeseen 6 sisältyvän, 30 päivänä joulukuuta 2011 myönnetyn valtiontuen kokonaismäärä on 50 000 000 euroa (30 000 000 euroa + 30 000 000 euroa).

4.3 **Sääntöjenvastainen tuki**

(108) Toimenpiteet 2, 3, 4 ja 6 ovat valtiontukea, ja ne on toteutettu perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden ja täytäntöönpanokiellon vastaisesti. Kyseiset toimenpiteet ovat siten sääntöjenvastaista valtiontukea.

4.4 **Tuen soveltuvuus sisämarkkinoille**

(109) Sikäli kuin tietyt toimenpiteet ovat perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, niiden soveltuvuutta sisämarkkinoille on arvioitava 107 artiklan 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen poikkeusten perusteella.

(110) Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on jäsenvaltion tehtävä esittää mahdolliset perusteet sisämarkkinoille soveltuvuudelle ja osoittaa, että tällaisen soveltuvuuden edellytykset täyttyvät ([27]).

4.4.1 *Toimenpiteiden 2, 4 ja 6 soveltuvuus sisämarkkinoille*

(111) Kreikan viranomaiset eivät esittäneet toimenpiteiden 2 ja 4 osalta mitään mahdollisia perusteita sisämarkkinoille soveltuvuudelle, sillä ne väittivät, etteivät toimenpiteet olleet valtiontukea.

(112) Koska toimenpiteet ovat valtiontukea, niiden soveltuvuutta olisi arvioitava perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja etenkin pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen perusteella, sillä Larco on ollut vaikeuksissa oleva yritys ainakin vuodesta 2008 lähtien. Pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen 20 kohdan mukaan vaikeuksissa olevaa yritystä ”ei voida pitää sopivana palvelemaan muita poliittisia tavoitteita ennen kuin sen elinkelpoisuus on varmistettu. Sen vuoksi komissio katsoo, että tuki vaikeuksissa oleville yrityksille voi edistää taloudellisen toiminnan kehitystä vaikuttamatta kaupankäyntiin yhteisön edun kanssa ristiriitaisella tavalla ainoastaan, jos näissä suuntaviivoissa vahvistetut edellytykset täyttyvät.”

(113) Pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen asiaa koskevat edellytykset (3.1 kohta) eivät kuitenkaan täyty tässä tapauksessa. Takausten voimassaolo ei päättynyt kuuden kuukauden kuluttua eivätkä Kreikan viranomaiset ilmoittaneet rakenneuudistussuunnitelmasta, jolla olisi palautettu yrityksen elinkelpoisuus. Kilpailun vääristymisen lieventämiseksi ei myöskään toteutettu vastasuoritteita. Lisäksi ei ole todisteita siitä, että tuki olisi rajoitettu välttämättömään varmistamalla etenkin tuensaajan oma merkittävä rahoitusosuus. Viranomaiset eivät toimittaneet selvitystilasuunnitelmaa.

(114) Kreikan viranomaiset ovat väittäneet, että toimenpide 6 oli tilapäisten yhteisön puitteiden ja tilapäisen takausjärjestelmän mukainen ja että se täyttää joka tapauksessa pelastamistukea koskevat vaatimukset.

(115) Komissio on eri mieltä asiasta Kreikan viranomaisten kanssa. Se katsoo, että tilapäisten yhteisön puitteiden ja tilapäisen takausjärjestelmän edellytykset eivät täyttyneet, sillä Larco oli vaikeuksissa oleva yritys. Kahden takauksen kokonaismäärä ylitti Larcon vuotuiset palkkamenot, takaus oli yli 90 prosenttia lainasta eikä 1 prosentin vuotuista takauspreemiota voida pitää markkinaperusteisena palkkiona, joka olisi ilmentänyt taatun lainan laiminlyöntiin liittyvää riskiä.

(116) Väitteestä, jonka mukaan toimenpide oli pelastamistukea, on todettava, että vaikka komissio oli keskustellut Kreikan viranomaisten kanssa Larcosta vuodesta 2011 lähtien, Kreikan viranomaiset eivät koskaan maininneet, että vuoden 2011 takauksia olisi pidettävä pelastamistukena, eivätkä ne koskaan antaneet tällaista ilmoitusta. Kreikan viranomaiset ilmoittivat nimenomaisesti kyselyyn 16 päivänä maaliskuuta 2012 antamassaan vastauksessa, ettei yhtiö ollut hyötynyt pelastamis- ja/tai rakenneuudistustuesta kymmenen viime vuoden aikana.

([27]) Asia C-364/90, Italia v. komissio, tuomio 28.4.1993, Kok., s. I-2097, 20 kohta.

(117) Pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen asiaa koskevat edellytykset eivät joka tapauksessa täyty myöskään tässä tapauksessa. Vuonna 2011 myönnettyjen takausten voimassaolo ei päättynyt kuuden kuukauden kuluttua eivätkä Kreikan viranomaiset ilmoittaneet rakenneuudistus- tai selvitystilasuunnitelmasta. Pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen mukaisena rakenneuudistussuunnitelmana ei voida pitää liiketoimintasuunnitelmaa, jossa esitetään perustelut 30 miljoonan euron investointien tarpeelle. Suunnitelman tarkoituksena ei nimittäin ollut yrityksen elinkelpoisuuden palauttaminen, eikä kilpailun vääristymisen lieventämiseksi suunniteltu tai toteutettu vastasuoritteita. Lopuksi ei ole todisteita siitä, että tuki olisi rajoitettu välttämättömään etenkään varmistamalla tuensaajan oma merkittävä rahoitusosuus. Viranomaiset eivät myöskään toimittaneet selvitystilasuunnitelmaa.

(118) Komissio ei ole pystynyt määrittämään muita mahdollisia perusteita toimenpiteiden 2, 4 ja 6 soveltuvuudelle sisämarkkinoille.

(119) Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, etteivät toimenpiteet 2, 4 ja 6 sovellu sisämarkkinoille.

4.4.2 *Toimenpiteen 3 soveltuvuus sisämarkkinoille*

(120) Kreikan viranomaiset eivät esittäneet mahdollisia perusteita toimenpiteen 3 soveltuvuudelle, sillä ne väittivät, ettei toimenpide ollut valtiontukea.

(121) Koska toimenpide on valtiontukea, myös sen soveltuvuutta sisämarkkinoille on arvioitava pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen perusteella edellä johdanto-osan 112 kappaleessa esitetyistä syistä. Pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen asiaa koskevat edellytykset eivät täyty tässäkään tapauksessa. Kreikan viranomaiset eivät ilmoittaneet rakenneuudistussuunnitelmasta, jolla olisi palautettu yrityksen elinkelpoisuus, eikä kilpailun vääristymisen lieventämiseksi toteutettu vastasuoritteita. Lopuksi ei ole todisteita siitä, että tuki olisi rajoitettu välttämättömään etenkään varmistamalla tuensaajan oma merkittävä rahoitusosuus.

(122) Komissio ei ole pystynyt määrittämään muita mahdollisia perusteita tämän toimenpiteen soveltuvuudelle sisämarkkinoille.

(123) Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, ettei toimenpide 3 sovellu sisämarkkinoille.

4.5 **Takaisinperintä**

(124) Perussopimuksen ja unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissio on toimivaltainen päättämään, että asianomaisen jäsenvaltion on poistettava tuki tai muutettava sitä, jos se on todennut tuen soveltumattomaksi sisämarkkinoille ([28]). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltion velvollisuudella poistaa komission sisämarkkinoille soveltumattomaksi katsoma tuki on tarkoitus palauttaa tukea edeltänyt markkinoiden tilanne ([29]). Unionin tuomioistuin on todennut tässä yhteydessä, että tavoite saavutetaan, kun tuensaaja maksaa takaisin lainvastaisina tukina myönnetyt määrät ja menettää siten samalla markkinoilla kilpailijoihin verrattuna saamansa edun, minkä seurauksena tuen suorittamista edeltänyt tilanne palautuu ([30]).

(125) Neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ([31]) 14 artiklan 1 kohdassa säädetään oikeuskäytännön mukaisesti, että ”sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta [– –]”.

(126) Koska mitään kyseessä olevista toimenpiteistä ei ollut ilmoitettu komissiolle perussopimuksen 108 artiklassa edellytetyllä tavalla, niitä on pidettävä sääntöjenvastaisena ja sisämarkkinoille soveltumattomana tukena ja siksi ne on perittävä takaisin, jotta voidaan palauttaa markkinoilla ennen tuen myöntämistä vallinnut tilanne. Takaisinperintä on toteutettava siitä päivästä alkaen, jona etua alkoi kertyä tuensaajalle, eli kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, sen varsinaiseen takaisinperintäpäivään asti, ja takaisin perittävistä määristä on maksettava korkoa, kunnes tuki on peritty kokonaan takaisin.

5. **PÄÄTELMÄ**

(127) Toimenpiteet 1 ja 5 eivät ole perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

(128) Kreikka on toteuttanut toimenpiteet 2, 3, 4 ja 6 perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti.

([28]) Ks. asia C-70/72, komissio v. Saksa, tuomio 12.7.1973, Kok., s. 813, 13 kohta.
([29]) Ks. yhdistetyt asiat C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994, Kok., s. I-4103, 75 kohta.
([30]) Ks. asia C-75/97, Belgia v. komissio, tuomio 17.6.1999, Kok., s. I-3671, 64 ja 65 kohta.
([31]) Neuvoston asetus (EY) N:o 659/1999, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1999, Euroopan yhteisön perussopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1).

(129) Etenkin toimenpiteet 2, 4 ja 6 (valtion vuosina 2008, 2010 ja 2011 myöntämät takaukset) hyödyttivät Larcoa ja ovat perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea ja sisämarkkinoille soveltumattomia, sillä pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen asiaa koskevat edellytykset eivät täyty eikä muita soveltuvuuden perusteita ole yksilöity.

(130) Myös toimenpide 3 (valtion osallistuminen Larcon pääoman lisäykseen vuonna 2009) oli valtiontukea ja yhteensoveltumaton perussopimuksen kanssa, sillä pelastamis- ja rakenneuudistussuuntaviivojen asiaa koskevat edellytykset eivät täyty, eikä muita soveltuvuuden perusteita ole yksilöity.

(131) Komissio toteaa, että Kreikka on hyväksynyt sen, että tämä päätös annetaan englanninkielisenä.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiovarainministeriölle olevan velan perimättä jättäminen ja Kreikan Larcolle myöntämät takaussitoumukset lisäveron ennakkomaksun sijaan vuonna 2010 eivät ole perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

2 artikla

Yhteensä 135 820 824,35 euron valtiontuki, jonka Kreikka myönsi perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti Larco General Mining & Metallurgical Company SA -yhtiölle takaussitoumuksina vuosina 2008, 2010 ja 2011 sekä osallistumalla yrityksen pääomanlisäykseen vuonna 2009, ei sovellu sisämarkkinoille.

3 artikla

1. Kreikan on perittävä tuensaajalta takaisin 2 artiklassa tarkoitettu sisämarkkinoille soveltumaton tuki.

2. Takaisinperittävistä summista on maksettava korkoa siitä päivästä alkaen, jona tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, sen tosiasialliseen takaisinperintään asti.

3. Korolle on laskettava korkoa komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 ([32]), sellaisena kuin se on muutettuna, V luvun mukaisesti.

4. Kreikan on ilmoitettava toimenpiteen 3 osalta tarkka päivämäärä (tarkat päivämäärät), jolloin se osallistui vuoden 2009 osakepääoman lisäykseen.

5. Kreikan on peruutettava kaikki 2 artiklassa tarkoitetun tuen jäljellä olevat maksuerät tämän päätöksen hyväksymispäivästä lukien.

4 artikla

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu tuki on perittävä takaisin välittömästi ja tosiasiallisesti.

2. Kreikan on varmistettava, että tämä päätös pannaan täytäntöön neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.

5 artikla

1. Kreikan on toimitettava kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta seuraavat tiedot:

a) tuensaajalta takaisin perittävä kokonaismäärä (tuki ja siitä perittävä korko);

b) yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi;

c) asiakirjat, jotka osoittavat, että tuensaaja on määrätty maksamaan tuki takaisin.

([32]) Komission asetus (EY) N:o 794/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta (EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1).

2. Kreikan on ilmoitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöön panemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden edistymisestä siihen saakka, kunnes 2 artiklassa tarkoitetun tuen takaisinperintä on saatettu loppuun. Sen on annettava välittömästi komission pyynnöstä tiedot toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi. Sen on annettava myös tarkat tiedot tuensaajalta jo perityistä tukimääristä ja koroista.

6 artikla

Tämä päätös on osoitettu Helleenien tasavallalle.

Tehty Brysselissä 27 päivänä maaliskuuta 2014.

Komission puolesta
Joaquín ALMUNIA
Varapuheenjohtaja

LIITE

TIEDOT MAKSETUISTA, TAKAISINPERITTÄVISTÄ JA TAKAISINPERITYISTÄ TUKIMÄÄRISTÄ

Tuensaaja — toimenpide	Maksetun tuen kokonaismäärä	Takaisinperittävä kokonaismäärä (pääoma)	Jo takaisin perityn tuen kokonaismäärä	
			Pääoma	Korko
Larco — toimenpide 2	30 000 000	30 000 000	0	0
Larco — toimenpide 3	44 999 999,40	44 999 999,40	0	0
Larco — toimenpide 4	10 820 824,95	10 820 824,95	0	0
Larco — toimenpide 6	50 000 000	50 000 000	0	0